

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра філософії, історичних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
професор _____ **Р. ШЕЛУДЬКО**
« 31 » _____ *os* _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВЗП 2 «ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ»**

Рівень вищої освіти – початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Економіка»
Факультет менеджменту і економіки

Робоча програма дисципліни «Загальна теорія політики» для здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка».

«26» серпня 2020 р. 20 с.

Розробник: **Кравцов Анатолій Іванович**, кандидат історичних наук, доцент, професор ХНАУ.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософії, історичних і соціальних дисциплін.

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри філософії, історичних і соціальних дисциплін,
професор ХНАУ

 А. КРАВЦОВ

«26» серпня 2020 р.

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол № 2 від « 27 » серпня 2020 р.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к.е.н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Модулів – 3		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність – 051 «Економіка» . Освітньо-професійна програма – «Економіка»	Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи здобувача – 8;	Освітній рівень – початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Семінарські	
		20 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання	
-	-		
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна теорія політики» є формування знань про політику, політичну владу, політичну систему та її взаємодію з іншими системами, політичні процеси, оволодіння студентами основними категоріями та теоретичними підходами сучасної політичної науки, а також створити підґрунтя для вивчення конкретних політологічних дисциплін та спецкурсів.

Завданнями вивчення дисципліни «Загальна теорія політики» є:

- визначати специфіку політики як сфери суспільного життя;
- сформуванню у студентів розуміння понятійно-категоріального апарату та методології політичної науки;
- вирізняти теоретичні і прикладні, аксіологічні та інструментальні компоненти політичного знання, а також інструментальні та поза інституційні аспекти політики, раціональне та нераціональне в ній;
- навчити студентів характеризувати основні різновиди політичних систем та політичних режимів;

- допомогти оволодіти колом проблем, що відносяться до людського виміру політики, специфіки політичної соціалізації особистості;
- навчити застосовувати на практиці теоретичні положення даного курсу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати: сутність політики, головні її ознаки та структурні елементи; предмет, методи і категорії політичної науки; основні суб'єкти і об'єкти політики; місце теорії політики в системі наук про суспільство; рівні політики; сутність понять «влада» і «політична влада»; концепції політичної влади; структуру влади: суб'єкти, об'єкти, джерела, ресурси, функції; сутність політичного елітизму; лідерство як соціальний феномен; особливості політичного лідерства в Україні; сутність, типи, цілі та стратегії політичної опозиції; підходи до класифікації політичної опозиції в сучасній політичній науці; структуру та функції політичної системи; основні типології політичних систем; ознаки, функції держави та теорії виникнення держави; виникнення і розвиток громадсько-політичних організацій, рухів.

вміти: пояснити різницю між політологією та загальною теорією політики; визначати різні рівні політики; аналізувати сучасні концепції еліт; визначати принципи формування та діяльності опозиції; визначати об'єктивні та суб'єктивні сторони лідерства; аналізувати шляхи формування та системи рекрутування еліт; класифікувати політичну опозицію; пояснити різницю між основними типами політичних систем; аналізувати ЗМІ як один з найважливіших інститутів суспільства; визначати політичний вплив ЗМІ на громадську думку; класифікувати політичні партії і об'єднання в Україні; аналізувати вплив політичної ідеології на життя сучасної України; визначати основні напрямки розвитку світової політики та місце України в міжнародних відносинах та ін.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері економіки суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Програмні компетентності:

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 2. Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.

спеціальні компетентності:

СК 8 Здатність до розуміння особливостей сучасної економіки, її інституційної структури та обґрунтування напрямів політики держави в умовах високого рівня відкритості економіки.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формувати (з позиції історичного досвіду) розуміння сутності історичних перетворень, що відбуваються в сучасній Україні, а також почуття патріотизму, історично науково обґрунтованої свідомості, вшанування традицій і звичаїв свого народу та культурного надбання людства

ПРН 8. Усвідомлювати особливості сучасної економіки, інституційної структури, основних напрямів політики держави.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна, що передують вивченню дисципліни:

Політична економія, основи філософських знань, Історія та культура України, економічна політика.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:

Соціологія, правознавство, основи конституційного права.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні проблеми загальної теорії політики

Тема 1. Загальна теорія політики як наука та навчальна дисципліна

Поняття політичної теорії. Об'єкт і предмет ЗТП. Структура ЗТП: методологія політичних досліджень, загальна теорія політичної влади та громадянського суспільства, політологічна теорія держави, теорія політичної системи та політичних режимів та ін. ЗТП як інтегративна наука та суміжні галузі політичного знання: політична соціологія, політична філософія, політична психологія, політична історія, політична географія, політична антропологія, політична семантика тощо.

Закономірності політичної науки. Принципи (політичної онтології, гносеології, праксеології та ін.) і категорії (центральні, функціональні, структурні та ін.) політичної науки. Проблеми методології в політико-теоретичному пізнанні.

Основні завдання та функції політичної науки. Значення політичної науки для формування політичної свідомості і культури студентів.

Тема 2. Політика як реальність та об'єкт дослідження

Походження політики та її сутність. Концепції політики. Політика як соціальна сфера.

Властивості політики. Основні функції політики: визначення цілей суспільного розвитку, збереження стабільності соціуму, розподіл ресурсів, управління і регулювання суспільних процесів, соціалізація особи. Рівні організації політики. Взаємовідносини політики з іншими сферами суспільного життя.

Структура політики. Суб'єкти та об'єкти політики. Політика насильства і примусу. Правова і соціально спрямована політика. Політика як мистецтво можливого, суб'єктивно бажаного і об'єктивно необхідного. Проблема типологізації політики.

Тема 3. Формування і розвиток національної школи політології у сучасній Україні

Інституціоналізація політичної науки в Україні. Чинники становлення політичної науки в Україні: заходи, спрямовані на емансипацію останньої від інших наук та її методологічне обґрунтування, структуризацію політичного знання, появу "політології" як навчальної дисципліни у системі вищої освіти України. Розвиток фундаментальних досліджень (філософії та соціології політики, конфліктології, порівняльної політології, етнополітології, партології, кратології, прикладної політології, прогностики, транзитології та ін.).

Становлення та розвиток наукових фахових видань політичної науки (журнали: "Нова політика", "Політична думка", "Людина і політика", "Політичний менеджмент", "Наукові записки ІПіЕНД" та ін., регіональні видання з проблем політичної науки).

Утвердження політології як навчальної вузівської дисципліни. Специфіка навчальної літератури з політології.

Проблеми, тенденції і перспективи розвитку політичної теорії в сучасній Україні.

Тема 4. Сучасні політичні теорії

Неомарксистські політичні теорії (А. Грамші, Н. Пуланзас, "Франкфуртська школа"). Теорія комунікативної дії Ю. Хабермаса. Сучасна версія політичної теорії ліберального прагматизму. Праці Ф. Хайєка: "Дорога до рабства" (1944), "Конституція свободи" (1960). Праця Р. Нозіка "Анархія, держава і утопія" (1974) - фундаментальне політико-філософське осмислення основних ідей лібералізму. Характеристика принципів справедливості у трактуванні Р. Нозіка. Лібертаризм як крайня форма лібералізму. Консервативні політичні теорії. Культурний консерватизм: "Група Солсбері". Р. Скрутон "Сенс консерватизму" (1980).

Нормативні політичні теорії. Утилітаризм від І. Бентама до Р. Брандта. Структуралізм та постструктуралізм у сучасній політичній теорії.

Змістовий модуль II. Політична влада

Тема 5. Проблема політичної влади в загальній теорії політики: історія та сучасний стан

Влада як явище суспільного життя. Історичні форми влади. Сучасні концептуальні підходи до проблеми політичної влади (Р. Даль, Т. Парсонс, М. Вебер, М. Крозье та ін.). Сутність політичної влади та її основні властивості: верховенство, суверенітет, авторитет, відповідальність, примусовість, легітимність; асиметричність, інверсійність, комбінований характер, ресурсність, кумулятивність, креативність (конструювання). Функції політичної влади. Співвідношення державної і політичної влади.

Обумовленість політичної влади соціально-економічними і культурними чинниками (власність, мораль, право та ін.). Ресурси, межі і сила влади. Процес володарювання. Контроль, насилля та примус. М'які засоби здійснення влади.

Тема 6. Політична влада у сучасній Україні

Системні дослідження влади як суспільного явища. Ієрархія гілок влади в Україні. Механізм стримування і противаг. Законодавча, виконавча та судова гілки влади в Україні: проблема взаємодії.

Проблеми реалізації принципу розподілу влади в сучасній Україні. Політична реформа в Україні: проблеми, тенденції та перспективи розвитку політичної влади у сучасній Україні.

Тема 7. Громадянське суспільство як проблема сучасної політичної науки

Еволюція поглядів на громадянське суспільство: Платон, Аристотель, Н. Макіавеллі, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, І. Кант, Ф. Гегель, К. Маркс та ін.

Поняття громадянського суспільства, його сутність, структура, фактори становлення і розвитку. Громадянське суспільство як матеріальна та соціальна основи демократичної, правової, соціальної держави. Специфіка функціонування громадянського суспільства в економічній, соціальній, політичній та духовній сферах. Принципи організації життя громадянського суспільства.

Тема 8. Політична система суспільства та сучасної України

Поняття та сутність політичної системи. Структура політичної системи: інституційний, нормативний, інформаційний компоненти. Функції політичної системи. Основні характеристики функціонування політичної системи. Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства. Політична система суспільства у взаємодії з економічною, соціальною, правовою та іншими суспільними структурами. Політична система як фактор стабілізації і розвитку політичного життя.

Тема 9. Політичний режим: поняття, елементи та ознаки

Еволюція концепції політичного режиму. Поняття "політичний режим". Політичний режим як сукупність методів і форм політичного панування, його взаємовідносини з громадськістю. Елементи політичного режиму в інтерпретації Ж.-Л. Кермона, Є. В. Макаренкова та В. І. Сушкова.

Головні параметри політичних режимів: рівень централізації влади, співвідношення держави та суспільства, правовий статус особи, наявність чи відсутність політичного та ідеологічного плюралізму, легальної опозиції.

Тема 10. Політичний режим сучасної України

Передумови та етапи становлення політичного режиму України. Еволюція політичного режиму в Україні. Риси та суперечності сучасного політичного режиму України. Проблеми та чинники демократичної трансформації політичного режиму України.

Модуль III. ІНДЗ (реферати)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьо го	У тому числі					усьо го	У тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п.с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I. Теорія політичної влади та політичної системи												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми загальної теорії політики												
Тема 1. Загальна теорія політики як наука та навчальна дисципліна	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 2. Політика як реальність та об'єкт дослідження.	9	2	2			5	9	-	-			9
Разом за змістовим модулем 1	18	4	4			10	18	1	1			16
Змістовий модуль 2. Політична влада												
Тема 3. Формування і розвиток національної школи політології у сучасній Україні	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 4. Сучасні політичні теорії	9	2	2			5	9	-	-			9
Тема 5. Проблема політичної влади в загальній теорії політики: історія та сучасний стан.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 6. Політична влада у сучасній Україні.	9	2	2			5	9	1	1			7
Разом за змістовним модулем 2	36	8	8			20	36	3	3			30
Модуль II. Політична система суспільства та політичний режим												
Змістовий модуль 3. Політична система та організація суспільства												
Тема 7. Громадянське суспільство як проблема сучасної політичної науки.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 8. Політична система суспільства та сучасної України.	9	2	2			5	9	-	-			9
Тема 9. Політичний режим: поняття, елементи та ознаки	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 10. Політичний режим сучасної України	9	2	2			5	9	-	-			9
Разом за змістовим модулем 3	36	8	8			20	36	3	3			32
Усього годин	90	20	20			50	90	6	6			78

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна теорія політики як наука та навчальна дисципліна	2
Тема 2. Політика як реальність та об'єкт дослідження.	2
Тема 3. Формування і розвиток національної школи політології у сучасній Україні	2
Тема 4. Сучасні політичні теорії	2
Тема 5. Проблема політичної влади в загальній теорії політики: історія та сучасний стан.	2
Тема 6. Політична влада у сучасній Україні.	2
Тема 7. Громадянське суспільство як проблема сучасної політичної науки.	2
Тема 8. Політична система суспільства та сучасної України.	2
Тема 9. Політичний режим: поняття, елементи та ознаки	2
Тема 10. Політичний режим сучасної України	2
Усього	20

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Умови та особливості розвитку політичної теорії у країнах Європи та США.	2
2	Походження та сутність політики.	2
3	Структура, суб'єкти та об'єкти політики.	2
4	Властивості та функції політики.	2
5	Типологія політики.	2
6	Взаємозв'язок політики з іншими формами суспільної свідомості (філософія, наука, право, мораль, релігія).	2
7	Генеза політичної науки в незалежній Україні.	2
8	Роль політичної науки у розробці стратегії розвитку України.	2
9	М. Вебер як основоположник політичної науки.	2
10	Типологія легітимації влади за М. Вебером.	2

11	Вплив позитивізму на політичну теорію.	2
12	Вплив "Чиказької школи" на розвиток політичної теорії.	2
13	Неомарксизм та критична теорія "Франкфуртської школи".	2
14	Культурний консерватизм: "група Солсбері".	2
15	Нормативні політичні теорії.	2
16	Утилітаризм у політичній теорії.	2
17	Сучасні концепції політичної влади.	2
18	Ресурси влади. Теорія обміну П. Блау.	2
19	Громадянське суспільство у недемократичній державі: можливості функціонування.	2
20	Сучасний стан розвитку громадянського суспільства в Україні.	2
21	Тенденції, напрямки та чинники становлення громадянського суспільства в Україні.	2
22	Зародження та розвиток системного аналізу політики.	2
23	Теорії політичних систем.	2
24	Поняття та сутність політичної системи суспільства.	2
25	Тоталітаризм як феномен ХХ ст.	2
	Усього	50

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання - реферат.

(Здобувач виконує один реферат на весь заліковий кредит).

Реферат є одним із перших видів науково-навчальних робіт, які виконують студенти у вузі. Кожен студент готує один реферат, який містить відомості про певну кількість опублікованих і неопублікованих, наприклад, архівних документів з певної теми, які викладено у вигляді зв'язаного тексту.

Приблизна структура реферату може бути такою:

ВСТУП

РОЗДІЛ I. Історія й теорія питання.

РОЗДІЛ II. Розв'язання проблеми в сучасних умовах.

ВИСНОВКИ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.

Реферат потрібно починати з викладу суті проблеми. Слід уникати зайвих фраз.

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значущість щодо соціальних потреб суспільства та розвитку конкретної галузі політології.

У **розділі I** наводяться основні теоретичні, експериментальні дослідження з теми, згадуються вчені минулого, які вивчали дану проблему, їхні ідеї. Визначаються сутність (головний зміст) проблеми, основні чинники

(фактори, умови), що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, вказується на слабку розробленість окремих проблем.

У **розділі II** подається поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми. Особлива увага приділяється виявленню нових ідей і гіпотез, нових методик, оригінальних підходів до вивчення проблеми. Важливо висловити власну думку щодо перспектив розвитку проблеми.

У **висновках** подаються узагальнені умовиводи, ідеї, думки, оцінки, пропозиції науковця.

До **списку літератури** включають публікації переважно останніх 5-10 років. Особливе місце становлять праці останнього часу.

У **додатках** наводяться таблиці, схеми, які суттєво полегшують розуміння праці.

Обсяг реферату повинен мати від 10 до 20 сторінок.

Виклад матеріалу в рефераті повинен бути на достатньому науково-теоретичному рівні. Слід використовувати синтаксичні конструкції, властиві мові наукових документів, уникати складних граматичних зворотів.

У рефераті потрібно використовувати стандартизовану термінологію, уникати незвичних термінів і символів або пояснювати їх при першому згадуванні в тексті. Терміни, окремі слова й словосполучення можна замінювати абревіатурами й прийнятими текстовими скороченнями, значення яких зрозумілі з контексту.

Тематика індивідуальних завдань

1. М. Вебер як основоположник політичної науки.
2. Політична теорія в системі гуманітарних наук.
3. Генеза політичної науки в незалежній Україні.
4. Роль політичної науки у розробці стратегії розвитку України.
5. Влада та пов'язані з нею поняття.
6. Типи легітимності політичної влади.
7. Співвідношення легітимності та ефективності політичної влади.
8. Легітимність політичної влади у сучасній Україні: проблеми забезпечення.
9. Законодавча та виконавча гілки влади: проблема взаємовідносин у сучасній Україні.
10. Чинники формування та розвитку громадянського суспільства.
11. Середній клас як основа громадянського суспільства.
12. Громадянське суспільство і правова держава: принципи взаємодії.
13. Громадянське суспільство у недемократичній державі: можливості функціонування.
14. Фактори становлення громадянського суспільства в Україні.
15. Поняття системи в політичній теорії.
16. Фактори ефективності політичної системи.
17. Тенденції трансформації політичної системи сучасної України.

18. Критерії класифікації політичних режимів.
19. Сучасні типології політичних режимів.
20. Ідеологія як основа тоталітарного політичного режиму.
21. Авторитаризм як перехідний політичний режим.
22. Демократичний політичний режим: недоліки та переваги.
23. Умови становлення демократичного політичного режиму.
24. Особливості сучасного політичного режиму України.
25. Шляхи та засоби демократизації політичного режиму України.
26. Демократизація пострадянських країн: порівняльний аналіз.
27. Теорія “хвиль демократизації”.
28. Ресурси демократизаційних процесів в Україні.
29. Демократизація України: моделі і варіанти

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання тестів, самостійних робіт, індивідуальних завдань, ведення конспектів лекцій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінці виконання тестових завдань, оцінок під час самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу, наприклад, активність в діловій грі.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і

призначається по завершенню вивчення змістовного модулю. Питання або практичні завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Завдання можуть передбачати творчу роботу, відповідь на тестові завдання тощо. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятою шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

Перевірка лекційного конспекту та словника базових понять – проводиться в рамках практичного заняття, присутність на лекції і ведення конспекту та словника може оцінюватися в балах та враховуватися у кумулятивній оцінці.

Індивідуальні завдання – оцінюються викладачем або за результатами доповіді на практичному занятті або окремо за наданим текстом.

Підсумковий (семестровий) контроль – письмова або усна відповідь на питання, що містяться в екзаменаційному білеті. Питання екзаменаційних білетів можуть доводитися до студентів заздалегідь. Екзаменаційні білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Екзаменатора призначає завідувач кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятою шкалою академічних оцінок.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Модуль 1 (поточне тестування)										Модуль 3	Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				ІНДЗ		
10		20				20				20	30	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D		
60-65	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

Оцінка *«відмінно» – 90-100 балів* – виставляється студентові, який при відповіді на запитання показав досконалі, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу та основної і додаткової літератури, продемонстрував високий рівень самостійного аналітичного мислення та вміння самостійно вести пошук необхідної наукової інформації, ставити і розв'язувати наукові проблеми.

Оцінка *«добре» – 74-89 балів* – виставляється студенту, якщо при відповіді на запитання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, продемонстрував знання основної і додаткової літератури, показав володіння практичними вміннями та навичками з виконання самостійної наукової роботи, але зробив окремі незначущі помилки, які не мають принципового значення.

Оцінка *«задовільно» – 64-73 бали* – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленими завданнями, передбаченими програмою на рівні репродуктивного відтворення, продемонстрував деякі елементи самостійного мислення, але при цьому окремими вміннями та навичками володів невпевнено, припустився помилок у викладенні програмного матеріалу.

Оцінка *«незадовільно з можливістю повторного складання» – 35-59 балів* – виставляється, якщо при відповіді на запитання студент виявив серйозні прогалини в знаннях, не здатний використовувати ці знання на практиці, що робить неможливим подальше навчання і опрацювання дисциплін гуманітарного і соціально-економічного спрямування.

Оцінка *«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» - 0-34 бали.*

Критерії оцінювання поточного тестування:

- 1 – 2 вірних відповіді – 1 бал
- 3 – 5 вірних відповідей – 2 бала
- 6 - вірних відповідей – 3 бала
- 7 – 8 вірних відповідей – 4 бала
- 9 – 10 вірних відповідей – 5 балів

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання (реферату):

- самостійність виконання;
- логічність, деталізація та послідовність викладення матеріалу;
- повнота й глибина розкриття теми;
- обґрунтованість висновків,
- наявність ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо);

- наявність конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані джерела та літературу;
- кількість використаних джерел та літератури (не менше десяти);
- якість оформлення;
- рівень засвоєння матеріалу, вміння висвітлювати його перед аудиторією.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

- самостійність виконання;
- логічність, деталізація та послідовність викладення матеріалу;
- повнота й глибина розкриття теми;
- змістовна узгодженість складових роботи;
- забезпечення виконання всіх параметрів завдання;
- обґрунтованість висновків,
- якість оформлення.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорні конспекти лекцій, комплексні навчально-методичні матеріали, посібники, довідники, наукові та періодичні видання, комп'ютерно-інформаційні схеми, таблиці, діаграми, кіно- фотодокументи, аудіо матеріали, слайди, політичні карти світу та України.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Політологія: Підруч. для студ. вузів / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. — К., 2001.
2. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: Моногр. — К., 2000.
3. Загальна теорія держави і права / За ред. В. В. Копейчикова. — К., 2000.
4. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вузів. — К., 2004.
5. Арндт Х. Джерела тоталітаризму: Спільний видавничий проект телеканалу «1+1» та видавництва «Дух і літера» / Пер. з англ. Володимира Верлока, Дмитра Горчакова. — К.: Дух і літера, 2002.
6. Головатий М. Ф. Мистецтво політичної діяльності. — К.: МАУП, 2002.
7. Головатий М. Ф. Політична психологія. — К.: МАУП, 2001.
8. Головатий М. Ф. Соціологія політики. — К., 2003.
9. Даль Роберт А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О. Д. Білогорського. — Х.: Каравела, 2002.
10. Зеленько Г. Навздогінна модернізація: досвід Польщі і України. — К., 2003.

11. Истон Д. Системный анализ политической жизни. — М., 1965.
12. Історія політології / За ред. І. А. Кирилюка. — К., 2002.
13. Котигоренко В. Етнічні протиріччя і конфлікти в сучасній Україні: політологічний аспект. — К., 2004.
14. Рудич Ф. М. Політологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти.— К., 2004.
15. Рудич Ф. М. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти: Моногр. — К., 2002.
16. Сарторі Джовані. Порівняльна конституційна інженерія. — К., 2001.
17. Хабермас Ю. Вовлечение другого. Очерки политической теории. — СПб.: Алетейя, 2001.

Додаткова:

1. Арбатов А.Г., Богомолов О.Т., Галкин А.А. Грани глобализации: трудные вопросы современного развития. — М.: Альпина Паблицер, 2003. — 592 с.
2. Аристотель. Политика // Соч.: В 4 т. — М., 1990. — Т.4.
3. Бжезинский З. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство / Пер. с англ. — М.: Международные отношения, 2004. — 288 с.
4. Бжезинський З. Велика шахівниця. — Львів — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. — 236 с.
5. Вегеш М., Щадей М. Зарубіжні футурологічні концепції на межі тисячоліть: порівняльний аналіз. — Ужгород: УНУ, 2003. — 77 с.
6. Горбулін В. та ін. Сучасні інформаційні технології та системи // Стратегія. Перспектива. — 2000. — № 1 — 2.
7. Тихомирова Є.Б. PR-діяльність недержавних суб'єктів міжнародних відносин Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. Серія: міжнародні відносини. — К.: 2003. — Випуск 25-28. — С. 158-163.
8. Тихомирова Є.Б. PR-забезпечення багаторівневої політики архітектури глобального управління // Дослідження світової політики: Збірник нау-кових праць. Вип. 21. — К.: Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, 2003. — С. 230-241.
9. Тихомирова Є.Б. PR-підтримка європейської інтеграції України: досвід Європейського Союзу // Актуальні проблеми міжнародних відно-ин: Збірник наукових праць. — Вип. 36. Част. I. — К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2002. — С. 137–143.
10. Тихомирова Є.Б. PR-формування відкритого суспільства К.: Наша культура і наука, 2003. — 197с.
11. Тихомирова Є.Б. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія. К.: Наша культура і наука, 2003. — 614с.

12. Тихомирова Є.Б. Вимірювання та оцінка ефективності комунікацій з громадськістю // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 43. Част. I. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2003. – С. 20-24.

13. Тихомирова Є.Б. Дискурсивні моделі глобалізації Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 49. Част. I. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2004. – С. 57-63.

14. Тихомирова Є.Б. Комунікації з громадськістю в міжнародному середовищі: структура, цілі та завдання Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 34. Част. 2. – К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка, 2002. – С. 70–77.

15. Тихомирова Є.Б. Концепція відкритого суспільства в контексті глобалізації // Дослідження світової політики: Збірник наукових праць. Вип. 22. – К.: Інститут світової економіки та міжнародних відносин НАН України, 2002. – С. 18-30.

16. Тихомирова Є.Б. Лобізм як складова міжнародного PR Політичний менеджмент. – 2005. – №1 (10). – С. 143-151.

17. Тихомирова Є.Б. Національний та міжнародний аспекти інституціонального забезпечення PR-діяльності Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2004. – Випуск 13. – С. 238-247

18. Тихомирова Є.Б. Особливості міжнародної PR-діяльності держав та державних органів Політологічний вісник. Зб-к наук. праць: № 12. – К.: Знання України, 2002. – С. 145-154. 11.

19. Тихомирова Є.Б. Політична система – система відкритого типу // Політологічний вісник. Зб-к наук. праць: № 13. – К.: Знання України, 2003. – С. 188-194.

20. Троян С.С. Вступ до теорії політики: Навчальний посібник. – К.: НМЦВО, 2005. – 250 с.

21. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х томах / Редколегія: Л.В.Губерський та ін. Том I, II. – К.: Знання України, 2004.

22. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2002. – 590 с.

23. Цыганков П.А. Теория международных отношений: Хрестоматия. – М.: Гардарики, 2002. – 400 с.

24. Jozef Kukułka. Wstęp do nauki o stosunkach międzynarodowych. – War, 2003. – 270 s.